

SERRA, Rosa, Anna BERNADICH, Montserrat ROTA, *Guia d'art del Berguedà, el patrimoni arquitectònic i artístic de la comarca*, Berga, Consell Comarcal del Berguedà, Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, 1991, 202 p.

El nostre patrimoni artístic no ha tingut mai gaire sort. Mancat d'elements espectaculars, ha patit tant els efectes de les guerres com els de l'oblit dels homes, i és en gran part desconegut pels mateixos habitants de la comarca. Per això aquesta obra és doblement benvinguda, ja que esperem servirà tant per a la promoció turística del Berguedà com per als mateixos berguedans. Aquest aconseguit inventari d'esglésies, monestirs, capelles, castells, masies, ponts, colònies industrials i conjunts urbanístics, està ordenat per termes municipals (començant per Berga i els restants per ordre alfabètic), amb una introducció general sobre els diferents estils a través de la història. De cada element comentat en dona unes notes històrico-artístiques, notícia de l'estat actual i quan convé, una indicació sobre com arribar-hi (qüestió important en una comarca plena d'esglesioles i masies de difícil accés). Abundantment il·lustrat amb fotografies (moltes en color), dibuixos i mapes, només potser s'hi trobaria a faltar un índex general per facilitar la recerca dels monuments inventariats.

MONTAÑÀ, Daniel, Josep RAFART, *La guerra civil al Berguedà (1936-1939)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991, 151 p. (Biblioteca Serra d'Or).

Aquesta obra en realitat no és una història de la guerra civil a la nostra comarca, sinó un recull d'entrevistes, força d'elles publicades a *El Vilatà*, realitzades per Daniel Montañà i Josep Rafart, a persones que van ser protagonistes o testimonis dels fets ocorreguts del 36 al 39 al Berguedà. Els autors han intentat que els entrevistats representessin tota la comarca i, també les diverses opcions ideològiques enfrontades durant la guerra. El resultat és un document de primera mà, molt allunyat de les versions ideologitzades per un i altre bàndol, sobre el drama de la reraguarda.

Art al detall i història oral

M. Rosa Montanyà